

УДК 658.51

Гіржева О. М., к.е.н., доцент,
доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності,
ХНТУСГ ім. Петра Василенка
(м. Харків, Україна)

РОЛЬ ОПЕРАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Операційний менеджмент включає комплекс дій по перетворенню будь-яких видів ресурсів для створення продукції, надання послуг, виконання робіт. Поліпшення роботи операційної системи в підприємницьких структурах було пов'язано з необхідністю підвищення її продуктивності та ефективності. Цільове призначення операційного менеджменту раніше обмежувалося забезпеченням зростання результативності виробничої діяльності. Розвиток концепцій операційного менеджменту збільшив спектр організаційних завдань, що підлягають вирішенню. В результаті еволюція концепцій операційного менеджменту сприяла ефективному створенню і подальшому впровадженню різного роду інновацій. Операційний менеджмент в будь-яких підприємницьких структурах одночасно є одним із джерел ідей, що лежать в основі інновацій та системою, в рамках якої інновації реалізуються.

В умовах інноваційної економіки операційний менеджмент повинен забезпечувати можливість реалізації співробітниками своїх ідей, стимулювати їхню творчу активність і створювати умови для практичного впровадження нововведень. В даний час інструментарій операційного менеджменту дуже розвинений, що безумовно може сприяти підвищенню інноваційної активності підприємницьких структур в Україні. Для операційного менеджменту інновації можуть являти собою поодинокі зміни в процесі управління операціями (процесні інновації), охоплювати окремі функціональні зони або поширюватися в цілому на всю діяльність підприємницьких структур. Кожну концепцію операційного менеджменту, яка з'являється знову, можна розглядати як інновацію.

Використання наукового підходу Ф. Тейлора в управлінні, його принципів є прикладом організаційної інновації. Потім, Тойота (Toyota production system) в 1950-і рр. XX ст. організовує свою операційну діяльність на основі концепції «бережливого виробництва», автором якої вважається Т. Оно. Мета Toyota production system - це скорочення будь-яких витрат, які сприяють зростанню витрат, які не створюють доданої цінності. [1]. В операційній діяльності виділяють операції, які не додають цінність для споживача, але при цьому стають джерелом формування витрат. У концепції бережливого виробництва вони отримали назву «втрати». Виділяють такі типи втрат: перевиробництво, очікування, непотрібна транспортування, надлишкова обробка, зайві запаси, непотрібні руху, перероблення / дефекти, неефективне використання інтелектуальних ресурсів.

Послідовна реалізація заходів щодо усунення операцій, що призводять до втрат, або максимального скорочення часу на них знаходить відображення у зменшенні витрат на матеріальні ресурси на одиницю продукції, скорочення витрат на обслуговування виробничої діяльності, ліквідації втрат від браку й інших непродуктивних витрат. Операційна діяльність Тойота ґрунтується на ідеології кайзен (яп. kaizen), в основі якої лежить прагнення вдосконалення своєї діяльності шляхом реалізації поступових безперервних поліпшень, які в свою чергу можуть призводити до організаційних, технологічних або маркетингових інновацій [1].

Спочатку управління інноваціями і концепції операційного менеджменту не враховували зростаючу конкуренцію на ринках, потреби і запити споживачів, технологічні зміни в галузях і структурні зрушення в економіці. Після розуміння необхідності підвищення продуктивності, керівники підприємницьких структур усвідомили потребу в підвищенні якості продукції, що випускається і послуг, що надаються. Створення та збереження ринкової позиції забезпечувалося через управління якістю. Метод статистичного контролю процесів У. Шухарта (англ. Statistical process control), метод шести сигм (англ. six sigma) були створені для управління якістю. Актуальними залишаються такі системи управління якістю:

серія міжнародних стандартів ISO 9000 (ISO 9000) і методологія загального контролю якості TQM (англ. Total quality management). Концепція TQM є організаційної інновацією, але не є методом управління інноваціями. Такі організаційні інновації, як системи управління якістю дозволяють системно покращувати операційну діяльність підприємницьких структур через знаходження слабких місць і подальше їх усунення [2].

У теперішній час залишається актуальною проблема пошуку шляхів організації виробництва і виготовлення продукції в мінімальні терміни, відповідної якості і при оптимальних витратах. Створення та обґрунтування застосування інтеграційного підходу видається доцільним для вирішення даної проблеми. Інтеграційний підхід, що враховує сучасний стан підприємницьких структур, повинен містити гнучкий механізм, що дозволяє об'єднати елементи концепцій операційного менеджменту та концепцій, методичних рекомендацій, стандартів управління інноваціями з широким застосуванням цифрових технологій. Важливим кроком у розвитку концепцій операційного менеджменту стало сприйняття інновацій як реакції на зміни в зовнішньому середовищі, які в свою чергу ініціюють зміни в підприємницьких структурах.

Отже, практично весь інструментарій операційного менеджменту спрямований на підтримку інновацій, починаючи з формалізованого фінансового обґрунтування до підвищення культури обслуговування споживачів. Інструменти операційного менеджменту створюють організаційне середовище для реалізації управління потоком інновацій.

Список використаних джерел:

1. Чейз Р. Б., Эквилайн Н. Дж., Якобс Р. Ф. Производственный и операционный менеджмент. Москва. 2008. С.1184.
2. Реалізація інноваційного процесу на підприємстві. URL: http://pidruchniki.com/16850303/ekonomika/realizatsiya_innovatsiy_nogo_protsestu_p_idpriyemstvi